

VEČERNJA ROMANSA

*grudvu zemlje mrviš na dlanu
tačke mraka se dotiču prstiju
šaku otvaraš i zatvaraš*

*vrbova ti kora drhti po ledjima
trske ti prolaze kroz telo
u njega praskaju nokti vetra
jalovo semenje donose i donose*

*ruža ti raste kroz zube
mesec je gleda
ruža se otvara
mesec zatvara oči
ti zaboravljaš i sećaš se ponovo*

NA KRAJU PUTOVANJA

*Dolaziš u zemlju majmuna
dolaziš ka zelenom majmunskom oku
dolaziš i sulačiš prnje svojih misli*

*pridji bliže zelenom majmunskom oku
pridji među majmunske kneževu
svi majmuni su kneževi i ti ćeš biti knez*

*pokloni se zelenom majmunskom oku
pridji na grane banana od strugotine
sam ćeš biti banana svi majmuni su banane*

*nasmeši se zelenom majmunskom oku
dobićeš rep od duge kudrave ljubavi
svi kneževi imaju takav rep ljuljačeš se sa ljubavlju*

*pridji pridji ili stoj ili se klanjaj
domahuj namigni smeji se ili plači
uvek si knez koji se ljulja među kneževima*

*Možeš i da umreš i nisi ni mrtva banana
nisi ni mrtav rep ni kostur ljubavi
u tebe ne gleda zeleno majmunsko oko nisi knez među
[kneževima]*

*zrno si peska ili kap vode koju će videti
samo tvoje oko čuti samo zrno ili kap
kad ih dotakneš na zajedničkom putu u veliko more
u zenicu mraka u oko zvezda*

U OTVORENOM KRUGU

*Na pola našeg životnog puta
sad stojiš oklevaš ne osvrći se
za tvojim ledjima je samo ogledalo*

*čun od mesečine
je pristao uz sprud od papirnih ruža
još se mač tako svilen lomi u njihovom mirisu*

*stojiš u šumi školjki
stojiš u šumi koštanih slušalica
stojiš sred otpadaka zvezda planeta i sunaca*

*stojiš sam i obmanjuješ se
da nosiš gomilu voljenih slika
iza skerletnih zavesa vedja*

*ne otvaraš oči
prva će kap svetlosti istopiti okvir vremena
i sturdnuti se u proziran kristal samoće*

*stojiš pred hramom gvozdenog sveca
pomoli se za sreću svojih nogu i ruku
i plavu pijanost glave*

*svetac se lopta sa zvezdama i kometama
i zlatnim glavama dečaka
pomoli se bićeš mlad i lep*

*stojiš pred kraljem vatre i riba
izmišlja i ponovo zaboravlja abecedu ženskog tela
pokloni se dobićeš makaze i šarene papire*

*kralj otvara i zatvara oči kralj seda i ustaje
položi mu ruke na potiljak drugom obujmi sebe
volećeš sve elemente sveta*

*stojiš pred svetom pticom zelene zemlje
zlatne topline bele vode i srebrnog zraka
ona je kamena i nema jer je potpunost*

*razmišlja o bojama
prisuškuj šumom mladosti
opipaj svoje muško telo*

*sad rasteš u lepi i gipki čelik
sad se otvaraš u meku crvenu ružu
sad se čvrsto opireš u svojoj duši nogama ljubavi*

*Ili otvori oči
i stupi u mrak
:a svojom senkom koja pred tobom
— približna tvom rastu — slaže stopu*

Sa slovenačkog rukopisa prevell
Gojko JANJUŠEVIĆ i Dejan POZNANOVIC

NA TRGU NIŠTA NOVA

U stvari, trgovanja i nije bilo gu u Ljubljani nije bilo više trnogo. Nikako. Nikako odviše. gonjanja, kupnje i prodaje.

Od one razvrstane komercijalizacije umjetnosti što se razmahala na drugim tržištima, nije bilo ništa. Možda tek posve malo. Ostat ćemo čiste savjesti. — Tako je to bar u očima, koje su se raskolačile od zavisti i ne znaju sagledati moguće razlike. Mora li umjetnik uistinu još nositi mučenički križ i hodati medju svojima poput vrača koji svoje crtalo nosi o pasu kao „medicinu“ prehistorijsku? Još li je uvijek djelo njegovo bolno čudo, koje valja naplatiti klanjanjem i strahopočitanjem, a kruh pojedan pri stvaranju poklonit ćemo mu samilosno? Svakako, umjetnost nije roba i nikada to ne će moći ni biti, jer je svakoga puta jednokratna, ali umjetničko djelo u trenutku prometanja iz ruke u ruku valja shvatiti kao vrijednost — veću ili manju — koja ima svoju cijenu i valja je naplatiti. Ne treba cijedj malogradjanske hipokrizije, što pršti na mnoga usta, da nam zaslijepe oči i ne umognemo vidjeti razliku između „cijene koštanj“ kreacije i kamata koje kotiraju između što je nalegla na nj. Šteta je, dakle, i treba da nam bude iskreno žao što na tr-

Jer, ekipa koja je mučno predano radila golem posao prikupivši ono nekoliko stotina otisaka sa svih strana svijeta i izložila ih brižljivo u dvoranama Moderne galerije, nije postigla cijeli svoj cilj, nije li znatni dio djela promijenio svoga vlasnika i nije li ostao u nas. Znatiteljno ogledanje takvih stvari u prazničkom raspoloženju nedjeljnog popodneva — bilo kojega dana u sedmici — znači samo prolaznu epizodu, možda: avanturu, no nikako — savršenje života duha što zrači sa tih papira, prigječenih po srijedi bakrenom, kamenom ili drvenom pločom. Trebamo to. Taj bi nam import (za dinare obične) trebao nešto više od lažnoga bljeskanja izrovašenoga kristala i više od porculanske „skulpture“ što plavi izloge staklana i nudi iluziju o luksuzu. Možda će se nekom olovka razmatranja učiniti banalnim naklapanjem. Svjetlucavi oreol oko umjetnina ne bi valjalo — po nekome — dirati i premještati sa žrtvenika na stol svaki-danji. Ipak, nije li postulat o idejnim vrijednostima oblika stvari s kojima živimo važan,

neobično važan upravo sada kad se gradi novi materijalni svijet oko nas?

Ljudi, koji su upregli sve svoje snage da nam pruže široke i svježe informacije o zbivanjima na području grafike u gotovo svim kulturnim centrima, namjerili su da svojim zahvatom u to more ideja donesu pred nas otkrića. Oni nastoje da nam otkriju nove činjenice u razmjerima stvari, da ukažu na nove mjere veličina i prokrče našim pogledima put do dosad nepoznatih izvora. Da signaliziraju nove prisutnost. Učinili bismo im krivo kad bismo njihovu djelu pristupili s riječima mlakog povladjivanja i primili rezultate njihovih napora — kao dobrodošlu senzaciju. Prihvatimo stvar, uzimimo je zaista u ruke i crpimo iz nje sve što ona može dati od sebe.

Tehnička i materijalna sredstva s kojima ljubljanski grafički biennale raspolaže nisu posve skromna, ali još uvijek nisu dostatna da se dostignu oni ciljevi koje bismo već sad mogli očekivati. Praksa nas je navikla na relativnosti u ostvarivanju namjera na području kulture. Tako po svoj prilici ne treba (nastavak na 15. strani)

pierre soulages